

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

मंगळवार, दिनांक १५ मार्च, २०२२ / फाल्गुन २४, १९४३ (शके)

- (१) अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री
  - (२) अन्न व औषध प्रशासन मंत्री
  - (३) अल्पसंख्यांक विकास आणि औकाफ, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता मंत्री
  - (४) शालेय शिक्षण मंत्री
  - (५) उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री
  - (६) पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री
  - (७) परिवहन, संसदीय कार्ये मंत्री
  - (८) पर्यटन, पर्यावरण व वातावरणीय बदल, राजशिष्टाचार मंत्री
- यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ४१

राज्यातील अनुदानप्राप्त उच्च माध्यमिक शाळा / कनिष्ठ
महाविद्यालयातील वाढीव शिक्षक पदांना मान्यता देण्याबाबत

(१) * ११९३९ श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.राजेश राठोड, श्री.जयंत आसगावकर, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील १०० टक्के अनुदानप्राप्त उच्च माध्यमिक शाळा/कनिष्ठ महाविद्यालयातील सन २००३-२००४ ते २०१८-२०१९ या कालावधीत वाढीव विद्यार्थी संख्येमुळे शिक्षक संच निर्धारणात वाढीव शिक्षक पदे मंजूर करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संच निर्धारणातील वाढीव शिक्षक पदावर नियमानुसार नियुक्त्या करण्यात आल्या व सदर नियुक्त्यांना विभागीय शिक्षण उपसंचालकांनी मान्यता प्रदान केली, तथापि, संच निर्धारणातील वाढीव शिक्षक पदांना मान्यता प्रदान करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासन स्तरावर प्रलंबित असल्याने वाढीव पदावर कार्यरत शिक्षक वेतनापासून वंचित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाबाबत महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषद समितीतर्फे मुंबई येथे दिनांक २ सप्टेंबर, २०२१ पासून आंदोलन करण्यात आले, तसेच दिनांक ३ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी मा.शिक्षण मंत्री यांच्या बंगल्यासमोर निदर्शने करण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील खाजगी मान्यताप्राप्त अनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील तसेच उच्च माध्यमिक शाळांमधील सन २००३-०४ ते २०१०-११ या कालावधीतील व्यपगत पदांना व सन २०११-१२ ते २०१८-१९ या कालावधीतील उच्च माध्यमिक शाळांतील वाढीव पदांना मान्यता प्रदान करण्याबाबतचा वित्त विभागाकडे अभिप्रायार्थ सादर करण्यात आलेल्या प्रस्तावासंदर्भात कोणती कार्यवाही करण्यात आली आहे,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, मान्यतेकरीता प्रलंबित असलेले प्रस्ताव निकाली काढून, दिर्घ काळापासून विनावेतन काम करणाऱ्या कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकांना वेतन अदा करण्याबाबत तसेच वाढीव पदांना मान्यता प्रदान करून निधी उपलब्ध देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२), (३), (४) व (५) सन २००३-२००४ ते २०१८-२०१९ या कालावधीतील उच्च माध्यमिक शाळा / कनिष्ठ महाविद्यालयातील वाढीव पदाचा प्रस्ताव अभिप्रायार्थ वित्त विभागास सादर करण्यात आला होता. वित्त विभागाने त्यांचे अभिप्राय उपलब्ध करून दिले असून प्रस्तावाबाबत सामान्य प्रशासन विभागाचेही अभिप्राय प्राप्त करून घेण्याबाबत निर्देश दिले आहेत. त्या अनुषंगाने प्रस्ताव अभिप्रायार्थ सामान्य प्रशासन विभागाकडे सादर केला आहे.

**कणकवली (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील गावांना शुध्द पाण्याचा
पुरवठा करण्याबाबत**

- (२) * १२२७२ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कणकवली (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील नांदगाव, असलदे, कोळोशी, हडपीड, तोंडवली-बावशी तसेच कासाई इ. गावांना पाणीपुरवठा करणाऱ्या पियाळी नदीपात्रामध्ये सिलीका वॉशिंगचे गढूळ पाणी सोडत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू दूषित पाणीमुळे गावातील ग्रामस्थांच्या आरोग्यावर विपरित परिणाम होत असल्यामुळे शासनाने संबंधितांना नदीपात्रात सिलीका वॉशिंगचे दूषित पाणी सोडण्यास कायमस्वरूपी बंदी घालावी अशा मागणीचे एक सविस्तर निवेदन मा.पालकमंत्री, सिंधुदुर्ग जिल्हा, मा.पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद सिंधुदुर्ग, जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग जिल्हा आदींकडे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, सदरहू निवेदनातील मागणीच्या अनुषंगाने गावातील ग्रामस्थांना शुध्द व पिण्यायोग्य सुरळीत पाणीपुरवठा करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) व (२) कणकवली (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील ग्रामपंचायत कोळोशी, व ग्रामपंचायत, नांदगाव, ता.कणकवली यांनी पियाळी नदीपात्रामध्ये सिलीका वॉशिंगचे गढूळ पाणी सोडत असल्याबाबत नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये तहसिलदार, कणकवली यांच्याकडे तक्रार केली होती.

(३) उक्त तक्रारीच्या अनुषंगाने मंडळ अधिकारी, नांदगाव ता.कणकवली यांचेमार्फत स्थळ पाहणी करण्यात आलेली आहे. तसेच निवेदनातील मागणीच्या अनुषंगाने उपप्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, उपप्रादेशिक कार्यालय, रत्नागिरी यांना उक्त प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने पाहणी करून प्रचलित कायद्यातील तरतूदीनुसार कार्यवाही करण्याबाबत तहसिलदार, कणकवली यांच्यामार्फत कळविण्यात आले आहे.

कणकवली (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यातील नांदगाव, असलदे, कोळोशी, हडपीड, तोंडवली-बावशी तसेच कासाई येथील ग्रामपंचायतीच्या नळ योजनांचे उद्भव व सार्वजनिक विहिरी पियाळी नदीपात्रालगत अस्तित्वात आहेत. पियाळी नदीपात्रालगत नांदगाव येथे १ सार्वजनिक विहीर, असलदे येथे २ सार्वजनिक विहिरी, कोळोशी येथे नळ योजनेची १ उद्भव विहीर, तोंडवी-बावशी येथे २ उद्भव विहिरी आहेत. कासाई येथे थेट नदीपात्रात कोणताही उद्भव नसल्याने नियमित पाणी गढूळ होत नाही. सदर विहिरींमध्ये नियमित TCL पावडर व तुरटी टाकून पाण्याचे शुध्दीकरण करून गावाला शुध्द पाण्याचा पुरवठा केला जातो.

माहे डिसेंबर-२०२१ या कालावधीत नांदगाव, असलदे, कोळोशी, हडपीड, तोंडवली-बावशी तसेच कासाई या गावातील एकूण ६९ स्त्रोतांचे विहिरीचे पाणी नमुने रासायनिक तपासणीकरीता पाठविले असता प्रयोगशाळेच्या तपासणी अहवालानुसार सर्व पाणी नमुने पिण्यास योग्य असल्याचे आढळून आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुस्लिम समाजाला शैक्षणिक व नोकरीमध्ये आरक्षण देण्याबाबत

(३) * १२७१५ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, श्री.सदाशिव खोत, श्री.प्रसाद लाड, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुस्लिम समाजाला शैक्षणिक संस्थांमध्ये आणि नोकरीमध्ये पाच टक्के आरक्षण देण्याबाबतचा अध्यादेश निर्गमित करण्याबाबत, तसेच त्याबाबतचा कायदा तयार करून शैक्षणिक वर्ष सुरू होण्याअगोदर मुस्लिम समाजाला आरक्षण देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुस्लिम समाजास सामाजिक व शैक्षणिक तसेच आर्थिक मागास निकाशाच्या आधारे आरक्षण देण्यात यावे असे आदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुस्लिम समाजाला आरक्षण देण्याबाबत २० महिन्यांचा कालावधी होवूनही शासनाने आरक्षणाबाबत कोणताही निर्णय घेतला नसल्याने आरक्षणाबाबतची सविस्तर माहिती देण्यात यावी, अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुस्लीम समाजाला शैक्षणिक संस्था व नोकरीमध्ये आरक्षण देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.नवाब मलिक : (१) अंशतः खरे आहे.

(२), (३) व (४) सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ०९/०७/२०१४ रोजीच्या अध्यादेशानुसार मुस्लिम (विशेष मागासप्रवर्ग) समाजासाठी नोकरीमध्ये व शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी ५ टक्के आरक्षण देण्यात आले होते. याबाबत मा.उच्च न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात आल्या आहेत. मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/११/२०१४ रोजी या प्रकरणी अंतरिम निर्णय दिला आहे. सदर अंतरिम आदेशाद्वारे शासकीय व अनुदानित शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी दिलेले आरक्षण अबाधित ठेवण्यात आलेले आहे. परंतु खाजगी विनाअनुदानित संस्थांमधील प्रवेश व शासकीय सेवेतील भरतीसाठी दिलेल्या आरक्षणाला स्थगिती दिली आहे. सदर अध्यादेशाचे दिनांक २३/१२/२०१४ पर्यंत कायद्यात रूपांतर न झाल्याने अध्यादेश व्यपगत झाला आहे. तथापि, दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक २३/१२/२०१४ या काळातील शासकीय तसेच अनुदानित शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेश अबाधित ठेवण्यात आलेले आहेत. तसेच दिनांक ०९/०७/२०१४ ते दिनांक १४/११/२०१४ या दरम्यानच्या काळातील शासकीय सेवेत झालेल्या नियुक्त्या अबाधित राहणार आहेत. सद्यःस्थितीत आरक्षणाची मर्यादा ५०% पेक्षा जास्त होत असल्याने मुस्लिम समाजास आरक्षण देता येणे शक्य नाही. तथापि, आरक्षणाची मर्यादा ५०% पेक्षा जास्त करण्यास शिथिलता प्राप्त झाल्यानंतर सदर आरक्षण देण्याबाबत उचित कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वरिष्ठ महाविद्यालयातील बिगर नेट/सेट अधिव्याख्यात्यांच्या
सेवा ग्राह्य धरणेबाबत**

(४) * १२२८१ डॉ.रणजित पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०३७९ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वरिष्ठ महाविद्यालयातील सन १९९१ ते २००० या कालावधीत सेवेत आलेल्या बिगर नेट/सेट पात्रताधारक अधिव्याख्यात्यांच्या सेवा ग्राह्य धरून त्यांना इतर सर्व अनुषंगिक लाभ देण्याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयाने व मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार संबंधित याचिकाकर्त्यांना त्यांच्या सेवा ग्राह्य धरून सर्व लाभ देण्याची कार्यवाही पूर्ण केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून न्यायालयात न गेलेल्या त्या समान इतर अधिव्याख्यात्यांच्या सेवा नियुक्ती दिनांकापासून ग्राह्य धरून अनुषंगिक लाभ देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१) व (२) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक १९/०९/१९९१ च्या अधिसूचनेनुसार अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयात अध्यापक म्हणून नियुक्त होण्यासाठी नेट/सेट अर्हता विहित केलेली आहे. सदर शैक्षणिक अर्हता शासन निर्णय दिनांक २३/१०/१९९२ नुसार राज्यातील अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली आहे. दिनांक २३/१०/१९९२ ते दिनांक ०३/०४/२००० कालावधीत नियुक्त बिगर नेट/सेट अध्यापकांनी त्यांच्या सेवाकालावधीत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेली शैक्षणिक अर्हता धारण केली नाही, अशा अध्यापकांच्या सेवा शासन निर्णय दिनांक २७/०६/२०१३ अन्वये काही अटी व शर्तीच्या अधीन राहून शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून सर्व प्रयोजनार्थ ग्राह्य धरण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. सदरहू शासन निर्णयाच्या विरोधात मा.उच्च न्यायालय, मुंबई तसेच औरंगाबाद व नागपूर खंडपीठ येथे नेट/सेट

अर्हतेबाबत दाखल असलेल्या सर्व याचिकांवर एकत्रित सुनावणी घेण्याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार या. क्र.२०८२/२०१३ व इतर समविषयाच्या याचिकांवर दिनांक २३/१२/२०१५ रोजी एकत्रित सुनावणी झाली व त्यामध्ये शासन निर्णय दिनांक २७/०६/२०१३ वैध ठरविला आहे. मा.उच्च न्यायालयाच्या सदर आदेशाविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल झालेल्या असून प्रकरण सद्यःस्थितीत न्यायप्रविष्ट आहे. दरम्यान मा.उच्च व मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे आदेश विचारात घेऊन मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने दिनांक २३/१०/१९९२ ते दिनांक ०३/०४/२००० या कालावधीत नियुक्त बिगर नेट/ सेट अध्यापकांना त्यांच्या मूळ नियुक्तीचा दिनांक ग्राह्य धरून तत्कालीन प्रचलित धोरणानुसार सेवानिवृत्तीवेतन लागू करण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुसार दिनांक २९/१०/२०२१ रोजीचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्हा परिषदेच्या शिक्षण विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(५) * १२३४२ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्हा परिषदेतील शिक्षणाधिकारी, उपशिक्षणाधिकारी, गट शिक्षणाधिकारी, विस्तार अधिकारी अशी शिक्षण विभागातील महत्वाची पदे रिक्त असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रिक्त पदांमुळे अन्य अधिकाऱ्यांना इतर विभागांचा प्रभारी पदभार देण्यात आला आहे, सदर अधिकारी मूळ आस्थापनेच्या जागेवर अधिक वेळ काम करित असून उरलेला वेळ प्रभारी पदासाठी देतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रभारी अधिकारी अपेक्षित काम करत नसल्याने गाव, तालुक्याच्या ठिकाणाहून जिल्हा परिषदेत कामाकरीता येणाऱ्या शिक्षकांना वारंवार ये-जा करावी लागते, अशी तक्रार ठाणे जिल्हा शिक्षक भारती संघटनेने जिल्हा परिषदेच्या वरिष्ठांकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, रिक्त पदांमुळे शिक्षकांचे प्रश्न प्रलंबित राहिले असून, विभागात प्रभारी अधिकाऱ्यांमुळे गैरव्यवहाराचे, लाचखोरीचे प्रमाण वाढले असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून ठाणे जिल्हा परिषदेच्या शिक्षण विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

- (३) असे निवेदन सदर कार्यालयास प्राप्त नाही.
- (४) हे खरे नाही.
- (५) रिक्त पदे भरण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही चालू आहे.
- (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील जिल्हा परिषद शाळांमधील कला, क्रीडा व कार्यानुभव
शिक्षकांना स्थायी सेवेची संधी उपलब्ध करून देणेबाबत**

- (६) * १२७५८ श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील जिल्हा परिषद शाळेमध्ये सन २०१३ ते २०१९ पर्यंत कार्यरत असलेल्या कला, क्रीडा व कार्यानुभव शिक्षकांना सेवेत पुन्हा सामावून घेऊन, त्यांच्या झालेल्या सेवेचा विचार करून स्थायी सेवेची संधी उपलब्ध करून देणेबाबत कोणतीच कार्यवाही झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार कला, क्रीडा व कार्यानुभव शिक्षकांना स्थायी सेवेची संधी उपलब्ध करून देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) व (२) सदयःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून मा.उच्च न्यायालयाने अंतिम आदेश अद्याप दिलेले नाहीत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयीन शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वेतन थकबाकी देण्याबाबत

(७) * ११८०६ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.विक्रम काळे, श्री.सदाशिव खोत : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०३६५ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शासकीय व इतर पात्र कर्मचाऱ्यांना दिनांक ०१/०१/२०१६ पासून सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन देण्याचा निर्णय राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २७ डिसेंबर, २०१८ रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीत घेतला असून राज्यातील १३ अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयांतील ३०-३५ हजार शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनसंरचनेचे लाभ दिनांक १ जानेवारी, २०१६ (पासून) ऐवजी दिनांक १ नोव्हेंबर, २०२० रोजी अनुज्ञेय केला आहे. हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १ जानेवारी, २०१६ ते ३१ ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीतील ५८ महिन्यांची थकबाकी शासनाकडून नाकारली असून अकृषी विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सन १९९६ पासून सुरु असलेली १२ व २४ वर्षांची कालबद्ध पदोन्नती योजना दिनांक ०७ डिसेंबर, २०१८ रोजी रद्द केल्याने सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांच्या अतिप्रदानाची वसूली निवृत्ती उपदान व भविष्य निर्वाह निधी मधून करण्यात येत असल्यामुळे कर्मचाऱ्यांना आर्थिक समस्याला सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक ०८ डिसेंबर, २०२० रोजीच्या अधिसूचनेतील अनुक्रमांक १(३) नुसार दिनांक ०१ जानेवारी, २०१६ ते दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२० पर्यंतची थकबाकी अनुज्ञेय असणार नाही, असा निर्णय घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयांच्या शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागणीसंदर्भात महाविद्यालयीन व विद्यापीठातील सेवक संयुक्त कृती समिती यांनी निवेदनाद्वारे मा.उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री यांना दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी मागणी करूनही याबाबत शासनाने कोणतीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दिनांक ०१ जानेवारी, २०१६ ते दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२० पर्यंतची सातव्या वेतन आयोगातील वेतनाची थकबाकी देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१), (२), (३), (४) व (५) राज्यातील अकृषी विद्यापीठांना सातवा वेतन आयोग लागू करण्याबाबतचा निर्णय दिनांक १४/१०/२०२० रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीत घेण्यात आलेला आहे. कोविड-१९ या संसर्गजन्य आजारामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीत राज्याच्या आर्थिक स्थितीचा विचार करून संबंधित कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगाचा लाभ दिनांक ०१/०१/२०१६ पासून काल्पनिकरित्या मंजूर करून प्रत्यक्ष लाभ दिनांक ०१/११/२०२० पासून अनुज्ञेय केलेले आहेत.

तसेच राज्यातील महाविद्यालयीन शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना १२ व २४ वर्षाची सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना पूर्ववत सुरू करण्याबाबतची निवेदने महाविद्यालयीन शिक्षकेतर कर्मचारी संघटनांकडून प्राप्त होत आहेत. शासन निर्णय दिनांक २८/१२/२०१० व दिनांक १५/०२/२०११ रोजीचे शासन निर्णय अन्वये अनुक्रमे वित्त विभागाच्या दिनांक ०५/०७/२०१० व दिनांक ०१/०४/२०१० च्या शासन निर्णयातील तरतुदी अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना विभाग स्तरावरून जशाच्या तशा लागू करून त्याप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आले. सदरहू योजना अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना लागू केल्यामुळे शासनावर वित्तीय भार येत असल्याने उक्त शासन निर्णयास वित्त विभागाची मान्यता घेणे अपेक्षित होते. तथापि, उपरोक्त दिनांक २८/१२/२०१० व दिनांक १५/०२/२०११ निर्गमित करताना वित्त विभागाची मान्यता घेण्यात

आली नसल्याचे निदर्शनास आल्यावर वित्त विभागाने दिलेल्या निर्देशानुसार उक्त दोन्ही शासन निर्णय अनुक्रमे दिनांक १६/०२/२०१९ व दिनांक ०७/१२/२०१८ अन्वये पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आलेले आहेत. तथापि, अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना निवृत्तीवेतन प्रकरणी, वेतननिश्चिती व इतर सेवाविषयक बाबींमध्ये उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेऊन सदर योजनेचे लाभ पूर्ववत करण्याबाबत वित्त विभागाच्या सहमतीने निर्णय घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोंदिया व भंडारा जिल्ह्यातील धान खरेदी करणाऱ्या संस्थांच्या
धान विक्री समस्या सोडविण्याबाबत**

(८) * १२४६४ डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.निलय नाईक, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रवीण दटके : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्ह्यात धान खरेदी करणाऱ्या संस्थांच्या समस्या कायम असून धान खरेदीस सुरुवात होवूनही धानाची विक्री उशिरा होत असल्याने धानाची गोदामातच साठवणूक करावी लागत असल्यामुळे होणाऱ्या नुकसानाची जबाबदारी शासनाने फेडरेशनवर निश्चित करावी, अशी मागणी माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, धानाची विक्री होत नसल्याने खरेदी केलेल्या धानाची साठवणूक करण्याबाबत पर्याय न निघाल्यास दिनांक १० जानेवारी, २०२२ पासून धान खरेदी बंद करण्याचा इशारा धान खरेदी संस्था संघाच्या अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी, भंडारा यांना दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गोदामात साठवणूक केलेल्या धानाची उशिरा विक्री होत असल्याने येणाऱ्या नुकसानाची जबाबदारी शासनाने फेडरेशनवर निश्चित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.छगन भुजबळ : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) गोंदिया जिल्ह्यात दोन्ही अभिकर्ता संस्था मिळून एकूण ४.४१ लाख मेट्रीक टन व भंडारा जिल्ह्यात मार्केटिंग फेडरेशनमार्फत एकूण ३.८० लाख मेट्रीक टन धानाची खरेदी करण्यात आलेली असून, धान भरडाईची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील अनुदानास पात्र प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक
शाळांची यादी जाहीर करण्याबाबत**

(९) * १२५०४ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील पात्र घोषित करण्यात आलेल्या शाळांची दिनांक १३/०९/२०१९ च्या शासन निर्णयानुसार तपासणी करून दिनांक २४/०२/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व तुकड्या अनुदानास पात्र ठरवून सदरहू शाळांना अनुदान सुरु करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू तपासणीत अपात्र ठरविण्यात आलेल्या शाळांनी ३० दिवसांत त्रुटींची पूर्तता केली असल्याने त्यांना अनुदान देणे शासन निर्णयानुसार क्रमप्राप्त आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासन निर्णयानुसार त्रुटी पूर्तता केलेल्या व अनुदानास पात्र झालेल्या उर्वरित शाळांची यादी जाहीर करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी (नाशिक पदवीधर) मा.मुख्यमंत्री यांना निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू मागणीनुसार अनुदानास पात्र शाळांची यादी जाहीर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२), (३) व (४) शासन निर्णय दिनांक १२, १५ व २४ फेब्रुवारी, २०२१ अन्वये प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा, तुकड्या, अतिरिक्त शाखा अनुदानास पात्र करून अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे.

सदर शासन निर्णयातील त्रुटीत असलेल्या शाळांची विभागनिहाय सुनावणी घेऊन अनुदानास पात्र होणाऱ्या शाळांना घोषित करण्याकरीता प्रस्ताव वित्त विभागाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देण्याबाबत

(१०) * १२६०२ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शालेय शिक्षण विभागाच्या मागील पाच वर्षांतील अनुकंपा तत्वावरील प्रतीक्षा यादीतील वारसदारांना सेवेत सामावून घेण्याबाबतचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात कोरोनामुळे निधन झालेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना प्राधान्यक्रमाने अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देण्याबाबत शासनाने कोणतेही धोरण जाहीर केले नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ च्या शेवटच्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्राथमिक/माध्यमिक शाळेतील एखाद्या शिक्षकेतर कर्मचाऱ्याचा मृत्यू झाल्यानंतर उक्त पदावर त्यांच्या वारसदारांची अनुकंपा तत्वावर शासनाकडून भरती करता येत नसल्याने राज्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसांची अनुकंपा तत्वावर भरती करण्याबाबत शिक्षक भारती आणि विविध संघटनांनी मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्राथमिक/माध्यमिक शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसदारांना प्राधान्यक्रमाने अनुकंपा तत्वावर शासन सेवेत नियुक्ती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे.

सद्यःस्थितीत शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक ३१/१२/२००२ अन्वये कार्यवाही केली जाते. तसेच अनुकंपा नियुक्तीबाबतचे यापूर्वीचे धोरण सुधारित करण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरू आहे. मृत्यू पावलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या वारसांसाठी वरीलप्रमाणे धोरण असल्याने कोरोनामुळे झालेल्या मृत्यूसाठी स्वतंत्र धोरण करण्यात आलेले नाही.

(३) अंशतः खरे आहे.

कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे उद्भवणाऱ्या अर्थव्यवस्थेवरील परिणामांच्या अनुषंगाने शासनाने दिनांक ०४/०५/२०२० च्या शासन निर्णयान्वये पदभरतीवर निर्बंध लादले आहे. तथापि, दिनांक ३०/०७/२०२० च्या शासन निर्णयान्वये अनुकंपा तत्वावरील नेमणूका सदर निर्बंधातून वगळण्यात आल्या आहेत.

(४) अनुकंपा नियुक्तीबाबतचे धोरण सुधारित करण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांना समय शिक्षा अभियानांतर्गत मोफत पाठ्यपुस्तके उपलब्ध करून देण्याबाबत

(११) * ११७६६ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील शासकीय स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि खाजगी अनुदानित शाळेतील पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांसाठी समग्र शिक्षा अभियानांतर्गत मोफत पाठ्यपुस्तके योजना कार्यान्वित असून या सुविधांचा उपयोग अनेक गरजू विद्यार्थ्यांना होत असला तरी मागील २ ते ३ वर्षांपासून अनेक लाभार्थी विद्यार्थी या योजनेपासून वंचित राहत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, समग्र शिक्षा अभियानांतर्गत विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या मोफत पाठ्यपुस्तकांची मागणी केवळ यु-डायस सांख्यिकीय माहितीच्या आधारे ऑनलाईन नोंद माहितीवर मर्यादित न ठेवता प्रत्यक्ष पटसंख्येच्या आधारे सुविधा द्यावी अशी मागणी शिक्षक आणि पालकांकडून होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अनेक शाळांच्या पटसंख्येमध्ये वाढ होत असून शाळा पोर्टलवर यापूर्वी नोंदविलेली पटसंख्या आता वाढली असल्याने आणि त्याप्रमाणात पाठ्यपुस्तके प्राप्त होत नसल्याने अनेक विद्यार्थी पुस्तकापासून वंचित राहत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, नोंदणी करावयाच्या मुदतीनंतर ऑफलाईन मागणी करण्याची कोणतीही सुविधा उपलब्ध नसल्याने शालेय सत्र सुरु झाल्यानंतर अनेक विद्यार्थी पाठ्यपुस्तकापासून वंचित राहत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून समग्र शिक्षा अभियानांतर्गत गरजू विद्यार्थ्यांना मोफत पाठ्यपुस्तके प्रत्यक्ष नोंदणी पटसंख्येच्या आधारावर उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेच्या शिष्यवृत्ती परिक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या
खाजगी शाळेतील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याबाबत

(१२) * ११९६३ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दौंड, श्री.अरुण लाड, श्री.विलास पोतनीस, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेकडून इयत्ता ५ वी व इयत्ता ८ वी ची शिष्यवृत्ती परीक्षा घेण्यात येत असून, या परीक्षेत राज्यातील शासकीय, अनुदानित, विनाअनुदानित व इंग्रजी माध्यमाच्या खाजगी शाळांचा समावेश करण्यात येतो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, परीक्षा परिषदेकडून जाहीर होणाऱ्या गुणवत्ता यादीमध्ये खाजगी शाळांमधील विद्यार्थ्यांचाही समावेश असतो, परंतु परीक्षा उत्तीर्ण करूनही खाजगी शाळेतील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीवर येत असल्याने गुणवंत विद्यार्थ्यांच्या बालमनावर नकारात्मक परिणाम होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून खाजगी शाळेतील उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) शासन निर्णय दिनांक २२/०७/२०१० तसेच दिनांक १५/११/२०१६ नुसार महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेकडून घेण्यात येणाऱ्या इयत्ता ५ वी व इयत्ता ८ वी च्या शिष्यवृत्ती परीक्षेकरीता शासनमान्य (शासकीय/ अनुदानित/ विनाअनुदानित/ कायम विनाअनुदानित/ स्वयंअर्थसहाय्यित) शाळांमधील सर्व विद्यार्थी पात्र असतात. महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे यांचा अभ्यासक्रम शिकविणाऱ्या मान्यताप्राप्त शाळांमधील शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम दिली जाते. सीबीएसई/

आयसीएसई अभ्यासक्रम राबविणाच्या शाळांतील विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत आल्यास पहिल्या ५० विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र दिले जाते व त्यांना गुणानुक्रम कळविण्यात येतो.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कायम विनाअनुदानित वरिष्ठ महाविद्यालयांना अनुदान देण्याबाबत

(१३) * १२६६० डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सन २००१ नंतरच्या कायम विनाअनुदानित वरिष्ठ महाविद्यालयांचा कायम शब्द वगळून टप्प्याटप्प्याने अनुदान देणेबाबत नागपूर विभागाच्या शिक्षक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १६/१२/२०२० रोजी शासनास पत्र पाठवून विनंती केली आहे, तसेच राज्यातील कायम विनाअनुदानित वरिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षकांनी मागील माहे जून ते सप्टेंबर, २०२० या कालावधीत घरबैठे धरणे आंदोलने केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, राज्यात कायम विनाअनुदान धोरण स्वीकारण्यापूर्वी व नंतर मान्यता देण्यात आलेल्या उच्च शिक्षण विभागातील वरिष्ठ महाविद्यालयांची एकूण संख्या किती व त्यामध्ये कार्यरत शिक्षक कर्मचाऱ्यांची संख्या किती आहे,

(३) असल्यास, उक्त सर्व कायम विनाअनुदानित तत्वावर सुरु असलेल्या महाविद्यालयांचा कायम शब्द काढण्याचा शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे काय, घेतलेल्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कायम विनाअनुदानित तत्वावरील महाविद्यालयांना अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) राज्यात कायम विनाअनुदान धोरण स्वीकारण्यापूर्वी १०८८ व नंतर मान्यता देण्यात आलेल्या २०२६ अशी एकूण ३११४ उच्च शिक्षण विभागातील वरिष्ठ महाविद्यालये आहेत. सदर महाविद्यालयात कार्यरत शिक्षकांची अंदाजे संख्या ४५,५८७ आहे.

(३) व (४) कायम विनाअनुदानित तत्वावर सुरु असलेल्या महाविद्यालयाचा कायम शब्द काढण्याची बाब शासनाच्या तूर्त विचाराधीन नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील खाजगी संस्थाचालक अनुदानित शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांकडून निधी वसूल करित असल्याबाबत

(१४) * १२१५३ श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांकडून वेतनाच्या २ टक्के ते २० टक्के पर्यंतचा निधी हप्त्याच्या/ खंडणीच्या स्वरूपात खाजगी शाळा संस्थाचालकांकडून वसूल केला जात असल्याच्या तक्रारी प्राप्त होत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अतिरिक्त शिक्षकाला रूजू करून घेणे, वरिष्ठ व निवड वेतनश्रेणीचे प्रस्ताव सादर करणे, निवृत्तीवेतन प्रकरण सादर करणे, भविष्य निर्वाह निधी खात्याशी संबंधित प्रकरणे सादर करणे, वेतनवाढ देणे तसेच शाळेचे बांधकाम, इतर भाडे/ कर, विद्युत व पाणी देयके, विद्यार्थ्यांना शाळेत ने-आणण्याबाबतचा खर्च, शाळेतील भौतिक व्यवस्थेकरीता लागणारा खर्च तसेच इतर अनुषंगिक खर्चाच्या नावाखाली शिक्षक कर्मचाऱ्यांकडून आर्थिक वसुली करण्यात येणे, शिक्षक/ कर्मचाऱ्यांनी आर्थिक वसुलीस सहकार्य न केल्यास त्यांचे नुकसान करणे, त्यांचा अपमान करणे, त्यांना देय लाभापासून वंचित ठेवणे, हजेरीपटावर स्वाक्षरी करू न देणे, निलंबित व बडतर्फ करण्याची धमकी देणे इत्यादी गैरकृत्य केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी नागपूर विभागाच्या शिक्षक जनप्रतिनिधींनी शासनास दिनांक २७/०८/२०२१, २०/०८/२०२१, २३/०९/२०२१ आणि १२/०९/२०२१ रोजी निवेदन पाठवून खाजगी शाळा संस्था चालकांकडून करण्यात येत असलेली हप्ता वसुली संपुष्टात आणण्यासाठी कठोर स्वरूपाच्या शिक्षेची तरतूद करणारा शासन निर्णय निर्गमित करण्याची मागणी केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू शासन निर्णय निर्गमित करण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच सदरहू शासन निर्णय केव्हापर्यंत निर्गमित करण्यात येणार आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही. अशी कोणतीही तक्रार प्राप्त नाही.

(२) शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची आर्थिक पिळवणूक व त्रास देण्यात येत असल्याबाबतच्या तक्रारी कोल्हापूर जिल्ह्यामध्ये तीन शाळांबाबत प्राप्त झाल्या आहेत.

(३) व (४) हे खरे आहे.

दिनांक १२/०९/२०२१ चे निवेदन शिक्षण उपसंचालक, नागपूर विभाग, नागपूर यांना प्राप्त झाले आहे. सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच, कोल्हापूर जिल्ह्यातील तीन शाळांबाबत प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने चौकशी करण्यात आली असून संबंधित शाळांची मान्यता रद्द करण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उजनी धरणातील जल प्रदूषण रोखण्याबाबत

(१५) * १२७९४ श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उजनी धरणात पुणे, पिंपरी-चिंचवड तसेच कुरकुंभ भागातील औद्योगिक वसाहतीमधील रसायनयुक्त पाणी कोणतीही प्रक्रिया न करता सोडले जात

असल्याने तसेच पुणे शहर व परिसरातील मैलामिश्रीत सांडपाणी उजनीत येत असल्याने उजनी धरणाचे पाणी दूषित होऊन त्याला हिरवा रंग आला असून दुर्गंधी पसरली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दूषित पाण्यामुळे उजनी जलाशयातील पाण्यावर अवलंबून असलेले जलचर प्राणी, वनस्पती, पक्षी व मानव यांच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होत असून पाण्याशी संपर्क झाल्यास अंगाला खाज सुटणे, फोड येणे असे प्रकार निदर्शनास येत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने उजनी धरणातील पाणी प्रदूषण रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आदित्य ठाकरे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत उजनी धरणाच्या पाण्याची गुणवत्ता वेळोवेळी तपासली जाते. त्यानुसार उजनी धरणातील पाण्यात रासायनिक पदार्थ मिश्रीत होत असल्याचे आढळून येत नाही. तथापि, सदर पाण्यामध्ये घरगुती सांडपाण्याशी निगडीत मानके जसे की, टोटल कॉलिफॉर्म व फिकल कॉलिफॉर्म विहित मर्यादेपेक्षा जास्त आढळून आले आहेत.

मुळा-मुठा नदी व त्याच्या उपनद्यांच्या प्रदूषणाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत जल (प्रतिबंध व प्रदूषण नियंत्रण) कायदा, १९७४ कलम-४१ अन्वये पुणे महानगरपालिकेची रुपये १५ करोड इतकी रक्कम गोठविण्यात आली आहे. तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत पुणे महानगरपालिकेला जल (प्रतिबंध व प्रदूषण नियंत्रण) कायदा, १९७४ अन्वये दिनांक २९/१०/२०२१ रोजी आदेश देण्यात आले आहेत.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत अप्रक्रियाकृत सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्याकरीता मैला शुध्दीकरण प्रक्रिया संयंत्रणा उभारण्यासाठी पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेला दिनांक ०९/१२/२०१९, दिनांक १५/०१/२०२० व दिनांक २९/१०/२०२१ रोजी प्रस्तावित आदेश बजावण्यात आले आहेत. तसेच सदर महानगरपालिकेविरुद्ध जल (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) कायदा, १९७४

अन्वये फौजदारी खटला आर.सी.सी. नं. १४४/२००० व आर.सी.सी. नं. ७०९/२०१६ व नुकताच दावा आर.सी.सी. नं.३१६८/२०२० अन्वये मा.मुख्य दंडाधिकारी, पुणे यांच्या न्यायालयात दाखल केला असून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठी भाषा विद्यापीठ स्थापनेसाठी तज्ञांची समिती
स्थापन करण्याबाबत**

(१६) * १२०५७ श्री.विलास पोतनीस : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११२२७ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठी विद्यापीठाच्या स्थापनेची घोषणा करून शासनाने त्यासाठी अशासकीय तज्ञांची समिती स्थापन करण्याचे जाहीर केले असून सुधारित विद्यापीठ कायद्याने मराठी भाषा जतन-संवर्धनाची जबाबदारी विद्यापीठांमधील मराठी विभागांवर दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यासाठी लागणारे तज्ञ मनुष्यबळ, निधी, सर्व विषयांच्या सर्व विभागांचे सहकार्य, त्या कार्याचा समन्वय, जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी लागणाऱ्या वेगवेगळ्या यंत्रणा, साधनसामग्री, पदे, इमारती, तंत्रज्ञान, प्रशासकीय व्यवस्थापकीय यंत्रणा उभारण्याबाबत, तसेच अशासकीय तज्ञांची समिती स्थापन करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१) व (२) मराठी भाषा विद्यापीठ स्थापनेसाठी तज्ञांची समिती गठीत करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. मराठी भाषा जतन व संवर्धन मंडळ स्थापन करण्याचे महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील प्रस्तावित सुधारणांमध्ये अंतर्भूत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यातील शाळांच्या पुनर्बाधणी व दुरुस्तीकरीता
निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१७) * १२९१७ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात असलेल्या १४४ निजामकालीन शाळांतील १७३ वर्गखोल्या पूर्णपणे मोडकळीस आल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर वर्गखोल्यांच्या पुनर्बाधणीकरीता रुपये १५ कोटी ९१ लाख तर १३० शाळांच्या ३०८ वर्गखोल्यांच्या दुरुस्तीकरीता रुपये ३ कोटी ३८ लाखाच्या निधीची आवश्यकता आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार शाळांची पाहणी करून वर्गखोल्यांच्या पुनर्बाधणीकरीता तसेच दुरुस्तीकरीता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय.

(३) औरंगाबाद जिल्ह्यातील निजामकालीन शाळांच्या पुनर्बाधणी व दुरुस्तीसाठी रुपये ८ कोटी ८७ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून दिलेला असून वर्ग खोल्यांची निकड व निधीच्या उपलब्धतेनुसार जिल्हा वार्षिक योजना, जिल्हा परिषद सेस फंड, आमदार-खासदार निधी, चौदावा/पंधरावा वित्त आयोग व सी.एस.आर इत्यादी माध्यमांतून वर्गखोल्यांच्या बांधकाम/दुरुस्तीची तजवीज केली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद शाळांमध्ये शौचालय
बांधण्याकरीता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१८) * १३०५१ श्री.अभिजित वंजारी : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०७५२ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद शाळांमध्ये ६५० शौचालये वापरण्यायोग्य नसल्याचे तसेच २०८ शाळांमध्ये शौचालय नसून सदरहू शाळांमध्ये मूलभूत सोयी-सुविधांचा अभाव असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नागपूर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद शाळांच्या शौचालयाच्या दुरुवस्थेमुळे मुलींची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जिल्हा परिषद शाळांमध्ये शौचालय बांधण्याकरीता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

शौचालये उपलब्ध नसलेल्या ठिकाणी स्थानिक स्तरावर पर्यायी व्यवस्था करण्यात आली आहे.

(३) शौचालयांची निकड व निधीच्या उपलब्धतेनुसार जिल्हा वार्षिक योजना, जिल्हा परिषद सेस फंड, आमदार-खासदार निधी, चौदावा/ पंधरावा वित्त आयोग व सी.एस.आर इत्यादी माध्यमांतून शौचालयांच्या बांधकाम/ दुरुस्तीची तजवीज केली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात विशेषतः गडचिरोली जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन शिक्षणासाठी इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१९) * १३१५६ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील डोंगरवस्ती व आदिवासी भागासह गडचिरोली जिल्ह्यातील सुमारे ८०० गावांमध्ये इंटरनेट सुविधा उपलब्ध नसल्यामुळे कोरोनाकाळात तेथील विद्यार्थी ऑनलाईन शिक्षणापासून वंचित राहिल्याने त्यांचे शैक्षणिक नुकसान झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गडचिरोली जिल्ह्यातील ८०० गावांसह राज्यातील ग्रामीण भागात इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) कोरोना कालावधीमध्ये विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये म्हणून शिक्षक प्रत्यक्ष गृहभेटी, गटागटाने विद्यार्थ्यांना बोलवून स्वाध्याय, गृहपाठ, सेतू अभ्यासक्रम असे उपक्रम राबविले होते. अनेक शाळेतील शिक्षक ऑफलाईन शिक्षण देत होते.

तसेच, इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी असलेल्या शाळांमध्ये दिक्षा अॅपचा वापर करून विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन शिक्षण देत आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दहावी व बारावीच्या परीक्षा ऑनलाईन घेण्याबाबत

(२०) * १३२३६ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोरोनाकाळात शाळा बंद असल्याने दहावी व बारावीचा बहुतांश अभ्यासक्रम ऑनलाईन शिकविण्यात आल्याने सदरहू परीक्षा लेखी स्वरूपात न घेता ऑनलाईन स्वरूपात घेण्यात याव्यात या मागणीसाठी मुंबईसह राज्यात अकोला, नागपूर, कोल्हापूर आदि शहरात शेकडो विद्यार्थी रस्त्यावर आल्याचे दिनांक ३१/०१/२०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ऑफलाईन परीक्षा रद्द कराव्यात याकरीता विद्यार्थ्यांनी जिल्हाधिकार्यांना निवेदन दिले असून सदर विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनात नागपूर, औरंगाबादसह राज्यात अनेक ठिकाणी दगडफेक होवून आंदोलनाला हिंसक वळण लागले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विद्यार्थ्यांनी केलेल्या आंदोलनामागील मुख्य सुत्रधारास अटक करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२) व (३) होय.

(४) प्रस्तुत प्रकरणातील संबंधित आरोपींविरुद्ध धारावी पोलीस ठाणे, मुंबई-१७ येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून याबाबत पुढील तपास पोलिसांमार्फत चालू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूरसह राज्यातील शिधापत्रिकाधारकांना सार्वजनिक वितरण
प्रणालीद्वारे धान्य पुरवठा होण्याबाबत**

(२१) * १३२९५ श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस, श्री.अभिजित वंजारी :
सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूरसह राज्यातील लाखो शिधापत्रिकाधारकांची पीओएस मशीनमधील नोंदणी केलेली माहिती उडाल्याचे दिनांक २२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून सदरहू पीओएस मशीनमध्ये शिधापत्रिकाधारकांची माहिती नसल्यामुळे लाभार्थ्यांना स्वस्त धान्य दुकानातील धान्य घेण्यास अडचणी आल्याने अनेकांना धान्य मिळू शकले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, पीओएस मशीनच्या तांत्रिक त्रुटीमुळे नागपूर येथील अनेक शिधापत्रिकाधारकांच्या अंगठ्यांचे ठसे पीओएस मशीनवर होत नसल्याने त्यांना स्वस्त धान्य दुकानाच्या धान्यापासून वंचित रहावे लागत असल्याचे दिनांक २४/१२/२०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पीओएस मशीनमध्ये शिधापत्रिकांची नोंद परावर्तीत न झाल्याने राज्यातील अनेक जिल्ह्यातील नवीन शिधापत्रिकाधारक मागील वर्षभरापासून हक्काच्या धान्यापासून वंचित राहिले असल्याचे दिनांक १८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पीओएस मशीनमध्ये पूर्ववत माहितीची नोंद करून सदर मशीनमधील त्रुटी दूर करण्याबाबत व नवीन शिधापत्रिकाधारकांना धान्य मिळवून देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.छगन भुजबळ : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) तांत्रिक अडचणी येत असल्यास सर्व्हर / नेटवर्कमधील त्रुटीची पूर्तता झाल्यानंतर पात्र शिधापत्रिकाधारकास धान्याचा लाभ देण्यात येतो. त्यामुळे कोणत्याही प्रकारे लाभार्थ्यास धान्यापासून वंचित रहावे लागत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शाळांना आरटीई अंतर्गत प्रवेशित विद्यार्थ्यांची शुल्क
प्रतिपूर्तीची थकित रक्कम अदा करण्याबाबत**

(२२) * ११९४७ श्री.विक्रम काळे, श्री.अरुण लाड, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात इंग्रजी माध्यमाच्या ४० हजार शाळा असून या शाळांमध्ये आरटीई कायद्यांतर्गत प्रवेश दिलेल्या विद्यार्थ्यांच्या शुल्कापोटी शासनाकडे सुमारे रुपये १८५० कोटी थकीत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आरटीई कायद्यांतर्गत राज्यात २५ लाख विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला असून या विद्यार्थ्यांच्या शुल्काचे पैसे केंद्र व राज्य शासन देते, त्यात केंद्राचा ६० टक्के तर राज्य शासनाचा ४० टक्के हिस्सा असून सन २०१७ पासून प्रति विद्यार्थी वार्षिक रुपये १७ हजार ६७० एवढे मंजूर केले असूनही सदरहू निधी मागील तीन वर्षांपासून शाळांना दिला गेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शिक्षण उपसंचालकांनी माहे जून, २०२१ मध्ये पत्रक काढून विद्यार्थ्यांच्या शुल्कात कपात केली असून सदरहू निधी अद्याप देण्यात आला नाही, हे ही खरे आहे काय, तसेच, राज्यातील इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांना आरटीई कायद्यांतर्गत देण्यात येणाऱ्या २५ टक्के प्रवेशासाठी माहे डिसेंबर, २०२१ अखेर देय होणाऱ्या शुल्क प्रतिपूर्तीची एकूण रक्कम किती आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांची आरटीईची थकित रक्कम देण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) अंशतः खरे आहे.

सन २०२०-२१ पर्यंतची राज्यातील सर्व जिल्ह्यांनी नोंदविलेली आरटीई २५ टक्के अंतर्गत प्रवेशित विद्यार्थ्यांची शुल्क प्रतिपूर्तीची थकीत रक्कम रुपये ८०३.७५ कोटी इतकी आहे. सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात आरटीई २५ टक्के अंतर्गत प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या शुल्क प्रतिपूर्तीसाठी रुपये १५० कोटी निधी शासनाकडून वितरित करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन
आयोगाच्या फरकाची थकबाकी अदा करण्याबाबत**

(२३) * १२९२१ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सन २०१६ पासून सेवानिवृत्त झालेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या थकबाकीचा पहिला हप्ता अद्याप मिळाला नसल्याचे तसेच प्राथमिक व माध्यमिक शाळांचे सर्व जिल्ह्यांचे शिक्षण उपसंचालक, जिल्हा परिषद शिक्षणाधिकारी व अधीक्षक वेतन पथक कर्मचाऱ्यांना वेतनाच्या थकबाकीची रक्कम फेब्रुवारीच्या नियमित देयकासोबत अदा करण्याबाबतच्या सूचना सर्व क्षेत्रिय कार्यालयांना शिक्षण संचालकांच्या दिनांक ६ जानेवारी, २०२२ रोजीच्या पत्रानुसार दिल्या असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निवृत्तीनंतर शासकीय वैद्यकीय खर्च प्रतिपूर्तीचा लाभही मिळत नसल्याने शासनाने सेवानिवृत्त शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना कुटुंब निर्वाहासाठी सातव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या वेतनाच्या पहिल्या व दुसऱ्या हप्त्याची थकबाकी रक्कम एकत्रितपणे संबंधित निवृत्तीवेतनधारकाच्या बँक खात्यात जमा करण्याची व्यवस्था करावी, अशी मागणी टिचर्स डेमोक्रेटिक फ्रंटचे उपाध्यक्ष यांनी मा.शिक्षणमंत्री, प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मा.उपमुख्यमंत्री, मा.मुख्यमंत्री आदींकडे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सन २०१६ पासून सेवानिवृत्त झालेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना आजमितीस सातव्या वेतन आयोगाच्या फरकाचा पहिला हप्ता अदा न करण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू टिचर्स डेमोक्रेटिक फ्रंटच्या मागणीच्या अनुषंगाने सातव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या थकबाकीचा पहिला व दुसरा हप्ता एकत्रितपणे माहे जानेवारी, २०२२ च्या निवृत्तीवेतनात समाविष्ट करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे अंशतः खरे आहे. निधीच्या उपलब्धतेनुसार सातव्या वेतन आयोगाची थकबाकी देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(२) सदर निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून आलेले नाही.

(३) व (४) सन २०२०-२१ पासून संपूर्ण देशभरात कोरोना विषाणूमुळे उद्भवलेल्या महामारीच्या परिस्थितीमुळे राज्यात आर्थिक टंचाई निर्माण झाल्यामुळे प्रत्येक महिन्यांकरीता वेतनासाठी आवश्यक असणारा निधी मर्यादित मासिक स्वरूपात तात्पुरती व्यवस्था म्हणून वित्त विभागाकडून खर्चासाठी उपलब्ध करून देण्यात येत होता. सबब काही जिल्ह्यांमध्ये सातव्या वेतन आयोगाचा पहिला हप्ता अदा करण्यात आलेला नाही. आता निधीच्या उपलब्धतेनुसार सातव्या वेतन आयोगाची थकबाकी देण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळास कोरोना लसीचे उत्पादन
करण्यास विलंब होत असल्याबाबत**

(२४) * १२७१६ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, श्री.सदाशिव खोत, श्री.प्रसाद लाड, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

- (१) राज्य शासनाने केलेल्या मागणीनुसार हाफकिन जीव औषध निर्माण महामंडळास कोरोना लसीचे उत्पादन करण्याची केंद्र शासनाने परवानगी दिली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, केंद्र शासनाने परवानगी दिल्यानंतर आठ ते नऊ महिन्यांचा कालावधी होऊनही हाफकिनकडून लसीचे उत्पादन करण्याची सुरु करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, हाफकिन संस्थेकडे अन्य आजारासंदर्भातील लसी तयार करण्यात येत असून अशा किती लसी निधी अभावी प्रलंबित आहेत,
- (४) असल्यास, हाफकिनकडून लस निर्मिती न होण्याची कारणे काय आहेत व ती कधीपर्यंत निर्माण होणे अपेक्षित आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सद्यःस्थितीत हाफकिन महामंडळामध्ये पोलीओ लसीचे उत्पादन करण्यात येत असून सदर उत्पादनासाठी महामंडळास जागतिक आरोग्य संघटनेचे मानांकन प्रमाणपत्र लाभलेले आहे. सदर पोलीओ लस उत्पादन करण्यासाठी हाफकिन महामंडळाकडे पुरेसा निधी उपलब्ध आहे.

(४) हाफकिन महामंडळामध्ये पोलीओ लसीचे उत्पादन करण्यात येत आहे. याशिवाय केंद्र व राज्य शासनाच्या सहकार्याने हाफकिन महामंडळामध्ये कोवॅक्सिन लस उत्पादन करण्याच्या प्रकल्पास व अर्थसहाय्य करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शासन मान्यतेनुसार हाफकिन महामंडळाकडून कोवॅक्सिन लस प्रकल्प सुरु करण्याबाबत कार्यवाही करत असताना प्रकल्पाशी निगडित विविध बाबींमध्ये बदल झालेला आहे. सदर विविध बाबींमध्ये झालेल्या बदलास शासनाची मान्यता घेऊन कोवॅक्सिन लसनिर्मिती प्रकल्प लवकरात लवकर कार्यान्वित करण्यासाठी पुढील कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील रात्र शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना पूर्णवेळ
वेतनश्रेणी व इतर अनुषंगिक लाभ देण्याबाबत**

(२५) * १२३०५ डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील १६५ रात्र शाळांना पूर्णवेळ शाळेचा दर्जा देवून रात्र शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना पूर्णवेळ वेतनश्रेणी देण्याबाबत महाराष्ट्र विधान परिषद सभागृहात चर्चा झाली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पूर्णवेळ वेतनश्रेणी शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांप्रमाणे सेवा-सुविधा, निवृत्तीवेतन, घरभाडे, वाहनभत्ता, स्थानिक पुरक भत्ता लागू करून रात्र शाळेतील कर्मचाऱ्यांचा कार्यभार निश्चित करण्याबाबत नागपूर विभागाच्या शिक्षक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ०३/०८/२०१९ रोजी मा.शिक्षण संचालक, अध्यक्ष अभ्यासगट पुणे व सदस्य सचिव, अभ्यासगट मुंबई यांना तसेच दिनांक ०२/१२/२०१९ रोजी मा.प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण, मा.आयुक्त (शिक्षण), पुणे आणि शिक्षण संचालक पुणे यांना निवेदन पाठवून कार्यवाही करण्याची विनंती केली होती, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी नियुक्त करण्यात आलेल्या अभ्यासगट समितीची बैठक दिनांक ३०/१२/२०१९ रोजी संपन्न झाली असून सदरहू समितीच्या बैठकीचा अहवाल शासनास सादर करण्यात आला आहे काय, तसेच समितीने पाठविलेल्या अहवालाबाबत रात्रशाळा शिक्षक व शिक्षकेतर संघटनेने सहमती दर्शविली आहे काय, असल्यास, संघटनेसोबत व लोकप्रतिनिधींसोबत बैठक घेवून अहवालावर चर्चा करून निर्णय घेण्यात येणार आहे काय, तसेच, आश्वासनानुसार गठीत करण्यात आलेल्या अभ्यासगटाने शासनास सादर केलेल्या अहवालामध्ये मुख्य विषयाबाबत विचारणा केली नसून तसेच कार्यभार व कामाचे दिवस वाढविण्याबाबत देखील अभ्यास केला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अभ्यासगटाने विधिमंडळात दिलेल्या आश्वासनाचा भंग करून विधिमंडळाचा अवमान केल्याप्रकरणी त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करून मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांनी विधिमंडळात दिलेल्या आश्वासनाची पूर्तता करण्यासाठी नव्याने अभ्यासगटाची स्थापना करून अहवाल मागविण्याची कार्यवाही करण्यात आली आहे काय,

(५) तसेच, राज्यात माध्यमिक शाळांना सहायक अनुदान या लेखाशीर्षातर्गत माहे डिसेंबर, २०१९ रोजी सन २०१८-२०१९ च्या अनुदानापेक्षा वाढीव २४६ कोटी अनुदान देण्यात आले तरीही मुंबई मधील १२० रात्रशाळांमधील सुमारे २२० कर्मचारी अजूनही अर्धवेळ वेतनात काम करीत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील रात्रशाळेत काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वर्गास पूर्णवेळ वेतनश्रेणीस मान्यता तसेच निवृत्तीवेतन योजना व त्याअनुषंगिक लाभ देण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२) होय.

(३) शासन निर्णय दिनांक २५/०७/२०१९ अन्वये गठीत करण्यात आलेल्या अभ्यासगटाने दिनांक ३१/१२/२०१९ रोजी शासनास सादर केलेल्या अहवालान्वये रात्रशाळेतील शिक्षकांचा कार्यभार, कामाचे तास व कामाचे दिवस या संदर्भात शिफारशी केल्या आहेत.

(४) शासन निर्णय दिनांक १७/०५/२०१७ मधील काही तरतूदी या महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील तरतूदींशी विसंगत असल्याचे निदर्शनास आल्याने सदर विसंगती दूर करून रात्रशाळांबाबत परिपूर्ण धोरण निश्चित करण्यासाठी नव्याने दिनांक १७/०१/२०२२ रोजी समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(५) डिसेंबर २०१९ मध्ये वाढीव २४६ कोटी अनुदान दिल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ च्या अनुसूची-क मधील भाग-७ मध्ये नमूद केल्यानुसार पूर्णकालीन शिक्षकांसाठी विहित केलेले अध्यापनाचे तास व त्यांना त्यासाठी मिळणारे वेतन यांच्या प्रमाणातील वेतन रात्रशाळा शिक्षकांना अदा करण्यात येते.

(६) रात्रशाळांबाबत परिपूर्ण धोरण निश्चित करण्यासाठी मा.मंत्री, शालेय शिक्षण यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १७/०१/२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये समिती गठीत करण्यात आली आहे.

भिवंडी (जि.ठाणे) तालुक्यातील ऑईल कंपनी भेसळयुक्त डिझेल व पेट्रोलची विक्री करित असल्याबाबत

(२६) * १२४२१ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि

ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पूर्णा (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) येथील जय भगवान कंपाऊंडमध्ये सुवर्णा ऑईल कंपनीच्या गोदामात केमिकलची भेसळ करून बनावट डिझेल, पेट्रोल बनवून ते राज्यासह परराज्यात वितरित करण्यात येत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, भिवंडी तालुक्यात डिझेल, पेट्रोल माफिया प्रशासनातील अधिकारी यांच्या संगनमताने केमिकलची भेसळ करून बनावट डिझेल, पेट्रोलची विक्री करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने भिवंडीसह राज्यात बनावट डिझेल, पेट्रोल बनवून त्याची विक्री करणाऱ्या कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.छगन भुजबळ : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) या प्रकरणी शिधावाटप अधिकारी "फ" परिमंडळ यांनी पोलीस पथकासोबत सदर ठिकाणी तपासणी केली. सदर तपासणीत टॅकरमधून बेकायदेशीररित्या ज्वनलशील द्रवपदार्थ भेसळ करून वाहतूक होत असल्याचे निदर्शनास आल्याने संबंधित आरोपींविरुद्ध गुन्हा नोंद क्र.७९१/२०२१ दिनांक २८/१२/२०२१, अन्वये नारपोली पोलीस ठाणे, भिवंडी येथे फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे.

राज्यामध्ये होणाऱ्या पेट्रोलियम पदार्थांच्या अनधिकृत विक्रीला प्रतिबंध करण्यासाठी कार्यवाही करावयाच्या सूचना शासन पत्र दिनांक १२/११/२०२१ अन्वये दिल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शाळा व महाविद्यालयांना विद्युत देयक भरणामध्ये सवलत मिळणेबाबत

(२७) * १२५३५ श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शाळा व महाविद्यालयांना विद्युत देयक भरणामध्ये सवलत मिळणेबाबत अद्याप कोणतीच कार्यवाही झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार राज्यातील शाळा व महाविद्यालयांना विद्युत देयक भरणामध्ये सवलत मिळणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) व (२) राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालयांना विद्युत देयक भरणामध्ये सवलत देण्याबाबत मा.मंत्री (ऊर्जा) यांच्यासोबत बैठक आयोजित करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाबाबत

(२८) * ११९३४ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील अनुसुचित जाती व नवबौद्धाच्या मुलामुलीकरीता शासकीय उच्चस्तर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था औरंगाबाद, नाशिक, नागपूर व अमरावती येथे सुरु करण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर संस्थेत ६० कायम व २० तासिका तत्वावर कर्मचारी कार्यरत असून त्यांचे वेतन प्लान या लेखाशिर्षामधून करण्यात येत असल्याने प्रतिमाह अदा करण्यात येत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त कर्मचाऱ्यांचे वेतन लेखाशीर्ष २२२५४१०४ असून त्यांना प्रतिमाह नियमित वेतन मिळावे याकरीता वेतनाचा नॉन प्लान या लेखाशिर्षामध्ये समावेश करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.नवाब मलिक : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे अंशतः खरे आहे.

(३) सदर कर्मचाऱ्यांना प्रतिमाह नियमित वेतन मिळावे याकरीता कर्मचाऱ्यांचे वेतन अनिवार्य लेखाशिर्षामधून करण्याच्या (नॉन प्लान) प्रस्तावावर संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय स्तरावरून कार्यवाही सुरु आहे.

(४) लागू नाही.

राज्यातील विशेषतः पालघर व हिंगोली जिल्ह्यातील विद्यार्थी शालेय पोषण आहारापासून वंचित असल्याबाबत

(२९) * १२५०८ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.प्रज्ञा सातव : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय विद्यार्थ्यांची शारिरीक तसेच बौद्धिक वाढ होण्यासाठी शासनाकडून अंगणवाडी ते आठवीपर्यंतच्या विद्यार्थ्यांसाठी सर्व पोषकतत्वयुक्त शालेय पोषण आहार दिला जात असून त्यात तांदूळासह इतर कडधान्ये व पालेभाज्यांचा समावेश असतो, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरहू आहार शालेय स्तरावरून शिजवून दिला जात असून त्यातून विद्यार्थ्यांना गरज असलेल्या पोषक घटकांचा पुरवठा होतो, परंतु विक्रमगड (जि.पालघर) तालुक्यातील जिल्हा परिषदेच्या २४८ शाळांमधील एकूण सुमारे १९ हजार २९१ विद्यार्थ्यांना माहे जून, २०२१ पासून म्हणजेच मागील सात महिन्यांपासून शालेय पोषण आहार मिळत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, विक्रमगड तालुक्यात एकूण जिल्हा परिषदेच्या २४८ शाळा असून पहिली ते पाचवी पर्यंत विद्यार्थी संख्या १३ हजार ६९ तर सहावी ते आठवी पर्यंत विद्यार्थी संख्या ६२२२ अशी एकूण १९ हजार २९१ एवढी विद्यार्थी संख्या आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) तसेच, हिंगोली जिल्ह्यासह राज्यात शालेय पोषण आहार योजनेत अनियमितता झाली असून मागील चार महिन्यांपासून अनेक शाळांमधून पोषण आहाराची खिचडी शिजविण्यात आली नसून इयत्ता पहिली ते चौथी पर्यंतची शाळा सुरु होणार असून धान्याअभावी पोषक आहार विद्यार्थ्यांना कसा द्यायचा असा प्रश्न येथील शिक्षकांपुढे उभा राहिला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार उक्त शाळांमधील अंगणवाडी ते आठवीपर्यंतच्या विद्यार्थ्यांसाठी शालेय पोषण आहार पूर्ववत सुरु करण्याबाबत कार्यवाही करून विद्यार्थ्यांना मागील सात महिन्यांपासून शालेय पोषण आहारापासून वंचित ठेवल्याप्रकरणी संबंधित जबाबदार अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) अंशतः खरे आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील विनाअनुदानित शाळांतील
शिक्षकांच्या मागण्यांबाबत**

(३०) * १२८४५ श्री.कपिल पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १११२१ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील १०४ विनाअनुदानित शाळांना १०० टक्के अनुदान, खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांतील ३९०० शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना थकबाकी व उपदानासह सातवा वेतन आयोग लागू करण्यासह इतर मागण्यांबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने अंमलबजावणी केली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २००१-२००२ या शैक्षणिक वर्षापासून बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने मान्यता दिलेल्या खाजगी प्राथमिक शाळांना राज्य शासनाच्या ५० टक्के अनुदानासाठी ग्राह्य धरले जाणार नसल्याचे शासन स्तरावरून आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना कळविण्यात आले असून विनाअनुदानित शाळांना १०० टक्के अनुदान देण्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षक भारती आंदोलकांच्या मागण्यांबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) सन २००१-२००२ या शैक्षणिक वर्षापासून बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने त्यांच्या क्षेत्रात मान्यता दिलेल्या खाजगी प्राथमिक शाळांचे अनुदान यापुढील कालावधीत राज्य शासनाच्या अनुदानासाठी ग्राह्य धरले जाणार नसल्याचे कळविले आहे.

(३) मागणीमध्ये नमूद प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमरावती व अकोला जिल्ह्यामध्ये अवैध गुटखा विक्री
होत असल्याबाबत**

(३१) * १३२१२ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दौंड, श्री.अरुण लाड : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाने गुटख्यावर बंदी घातली असतानाही अमरावती जिल्ह्यात गुटख्याची अवैध विक्री होत असून बडनेरा (अमरावती) येथील झोपडपट्टी परिसरात गुटखामाफीयांचे साम्राज्य पसरले असून, बडनेरा हे गुटखा विक्रीचे नियंत्रण केंद्र झाल्याने गुटखा बंदी कायदा केवळ कागदोपत्रीच असल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गुटखा माफियांविरोधात कारवाई करण्याऐवजी अन्न व औषध प्रशासन विभागाचे अधिकारी व पोलीस प्रशासन यांच्यामध्ये समन्वय नसल्याने दोन्ही विभागाचे अधिकारी गुटखा माफियांना संरक्षण देत असल्यामुळे गुटखा विक्री तसेच अनेक अवैध धंदे करणाऱ्या समाजकंटकांना संधी मिळत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अमरावतीसह अकोला येथील अवैध गुटखा विक्री करणाऱ्या व गुटख्यांचे व्यापार करणाऱ्यांविरुद्ध तसेच गुटखा माफियांना संरक्षण देणाऱ्या अन्न व औषध प्रशासन विभागाच्या व गृह विभागाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे : (१) राज्यात गुटखा बंदी कायदा केवळ कागदोपत्री असल्याची बाब खरी नाही. अन्न व औषध प्रशासनाकडून अमरावती जिल्ह्यात जानेवारी, २०२२ मध्ये एका प्रकरणी कारवाई करून रुपये ८७,३८०/- किंमतीचा प्रतिबंधित अन्न पदार्थाचा साठा जप्त केला आहे. सदर प्रकरणी संबंधित व्यक्तीविरुद्ध पोलीस ठाण्यात फिर्याद दाखल केली असून

सदर प्रकरणी पुढील तपास पोलिसांमार्फत करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे राज्यामध्ये चोरी-छुप्या मार्गाने गुटखा वाहतूक व विक्री करणाऱ्या दोषी व्यक्तींविरुद्ध वेळोवेळी कायद्यानुसार कारवाया करण्यात येत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शाळेतील शिक्षक नियुक्तीमधील गैरव्यवहारावर नियंत्रण ठेवण्याकरीता पवित्र पोर्टल प्रणाली प्रभावीपणे राबविण्याबाबत

(३२) * १२१२५ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, डॉ.परिणय फुके, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.सदाशिव खोत, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शाळेतील शिक्षकांची नियुक्ती आर्थिक व्यवहारांच्या आधारे न होता गुणवत्तेवर होण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी असा आदेश मा.मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने जनयाचिका क्र. ८/२०१५ मध्ये दिनांक २४/०६/२०१५ रोजी दिली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाच्या आधारावर शासनाने शिक्षक नियुक्तीची प्रक्रिया पारदर्शक व्हावी व शिक्षक पदासाठी उच्च गुणवत्ताधारक उमेदवाराची निवड व्हावी या उद्देशाने पवित्र पोर्टल प्रणालीच्या माध्यमातून अभियोग्यता व बुद्धीमत्ता चाचणी परीक्षेत मिळालेल्या गुणांच्या आधारे नियुक्ती करण्यासाठी दिनांक २२/०६/२०१७ च्या अधिसूचनेद्वारे नियमावली १९८१ मध्ये सुधारणा केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने रिटयाचिका क्र. ५०५९/२०१७ व अन्य प्रकरणी दिनांक २१/११/२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार शिक्षक नियुक्ती करताना उमेदवाराची मुलाखत घेवून निवड व नियुक्ती करण्याचे खाजगी शैक्षणिक संस्थांचे अधिकार अबाधित ठेवले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सद्यःस्थितीत पवित्र पोर्टलच्या माध्यमातून सुमारे ६ हजार पेक्षा जास्त उच्च गुणवत्ताधारक उमेदवारांची निवड करण्यात आली असून पवित्र पोर्टलच्या कार्यपध्दतीत जाणीवपूर्वक व्यत्यय निर्माण करण्याचा व पवित्र पोर्टल प्रक्रियेच्या कामकाजावर ठपका लावण्याचा प्रयत्न प्रशासकीय अधिकारी व खाजगी व्यवस्थापन करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, पवित्र पोर्टलच्या प्रक्रियेतून शिक्षक पदावरील नियुक्ती होत असल्याने खाजगी व्यवस्थापनाच्या आर्थिक गैरव्यवहारावर नियंत्रण ठेवण्यात आल्याने पवित्र पोर्टल प्रक्रिया रद्द करण्याची मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पवित्र पोर्टलची प्रक्रिया प्रभावीपणे राबविण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय.

(४) खासगी व्यवस्थापनांकडून काही प्रकरणी प्रक्रियेत अडथळे निर्माण केले जात असल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(५) काही संघटनांच्यावतीने पवित्र पोर्टलमध्ये सुधारणा करण्याची मागणी करण्यात येत आहे.

(६) महाराष्ट्र उपविधान समितीने दिलेल्या सूचनांच्या अनुषंगाने खाजगी शैक्षणिक संस्थांनी मुलाखतीद्वारे उमेदवार निवडीसाठी अवलंबवायची कार्यपध्दती (Standard Operating Procedure) निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

**अध्यापकांच्या तासिका तत्वाच्या धोरणात सुधारणा करण्यासाठी गठीत
केलेल्या समितीच्या अहवालाबाबत**

(३३) * १२०४४ श्री.विलास पोतनीस : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०५७७ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नेट/सेट/पीएच.डी. धारक संघर्ष समितीच्या विविध मागण्यांच्या संदर्भात तासिका तत्वाच्या धोरणात सुधारणा करण्यासाठी तसेच शासन निर्णय, दिनांक १० ऑगस्ट, २०२१ अन्वये शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठित करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू समितीने शासनास अहवाल सादर केला आहे काय, तसेच अहवालात केलेल्या शिफारसींचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,
- (३) असल्यास, सदरहू समितीने केलेल्या कोणकोणत्या शिफारसी शासनाने स्वीकारल्या आहेत, त्याबाबतच्या अंमलबजावणीची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१) हे खरे आहे.

- (२) व (३) सदर समितीचा अहवाल शासनास दिनांक २१/०२/२०२२ रोजी प्राप्त झालेला असून त्यानुषंगाने पुढील कार्यवाही सुरु आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौदा (जि.नागपूर) तालुक्यातील गावांना शुध्द पिण्याच्या पाण्याचा
पुरवठा करण्याबाबत**

(३४) * १३०५३ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौदा (जि.नागपूर) तालुक्यातील रेवराळ, विशी, सुंदरगांव, भेंडाळा आणि इसापूर गावांना शुध्द पिण्याचा पाणीपुरवठा करण्यासाठी कोटयवधी रुपये खर्च करून महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत इसापूर येथे जलशुध्दीकरण केंद्र बांधण्यात आले, परंतु या जलशुध्दीकरण केंद्राची दुरवस्था झाल्याने सदरहू

गावांना अशुध्द पाणीपुरवठा होत असल्याने नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याचे माहे नोव्हेंबर-डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू जलशुध्दीकरण केंद्राची तातडीने दुरुस्ती करून सदरहू गावांना शुध्द पाण्याचा पुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) नाही.

(२) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने योजना पूर्ण केल्यावर सदर योजना जिल्हा परिषद, नागपूरमार्फत हस्तांतरित करून राबविण्याबाबत कुठलीही कार्यवाही न झाल्यामुळे योजनेचा पाणीपुरवठा बंद झाला.

दरम्यान विशी, रेवराळ, भेंडाळा व सुंदरगांव या गावांना स्वतंत्र भूगर्भीय उद्भव घेऊन जिल्हा परिषदेमार्फत योजना पूर्ण करून शुध्द पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा सुरू आहे. तसेच ईसापूरकरीता स्वतंत्र उद्भव घेऊन रुपये ३९.७६ लक्ष किंमतीची योजना जिल्हा परिषदेद्वारे जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत मंजूर करण्यात येऊन दिनांक १३/१२/२०२१ रोजी कामाचे आदेश देण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

समुद्रकिनाऱ्याचे प्रदूषण कमी होण्यासाठी उपाययोजना करण्याबाबत

(३५) * १३१८६ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्रातील ७२० किमी लांबीचा समुद्रकिनाऱ्या देशात सर्वाधिक प्रदूषित असल्याबाबतचा निष्कर्ष गोव्याच्या राष्ट्रीय समुद्रविज्ञान संस्था व महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संयुक्त अहवालात स्पष्ट केले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, पश्चिम किनारपट्टीवरील अकराशे सागरजलाच्या नमुन्याच्या अभ्यासानंतर संपूर्ण पश्चिम किनाऱ्यांपैकी महाराष्ट्रातील ७२० किमी लांबीची किनारपट्टी सर्वात जास्त प्रदूषित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, समुद्रामध्ये विविध प्रकारची रसायने, तेलवाहू जहाजांमधून गळती होऊन समुद्रात पसरलेले खनिज तेल, शहरी-नागरी वस्त्यांमधील सांडपाणी, कारखान्यांमधील रासायनिक प्रदूषित सांडपाणी, आण्विक ऊर्जा निर्मिती केंद्रातील सांडपाणी, घातक कचरा, प्लास्टिक कचरा इ. अजैविक घटक सागरी प्रदूषणास कारणीभूत ठरत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर प्रदूषणामुळे समुद्र किनाऱ्यापासून सुमारे ३० किमी समुद्रात प्राणवायू नसल्यामुळे त्याभागात मासेही मिळत नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सागरी प्रदूषण कमी होण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आदित्य ठाकरे : (१), (२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

तारापूर व मुंबई येथील काही भागात जमिनीपासून खोल समुद्रात ५ किमी पर्यंत सांडपाणी विसर्गामुळे पावसाळ्या व्यतिरिक्त प्रदूषण आढळून येते.

तथापि, सदरील अहवालात ५ किमी पर्यंत डहाणू व मालवण समुद्रकिनारे प्रदूषणमुक्त आहेत. तसेच, जमिनीपासून ५ किमी पेक्षा जास्त खोल समुद्रात प्रदूषणाची मात्रा दिसून येत नाही असे अनुमान राष्ट्रीय समुद्र विज्ञान संस्थेने २०१५-१६ मध्ये केलेल्या अहवालात दिसून येते.

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई व कोल्हापूर विभागातील पात्र घोषित केलेल्या उच्च माध्यमिक शाळांना अनुदान मंजूर करण्याबाबत

(३६) * १३३९४ श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई व कोल्हापूर विभागातील अनुदानास पात्र घोषित करण्यात आलेल्या उच्च माध्यमिक शाळांना अनुदान मंजूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासन निर्णय दिनांक २४/०२/२०२१ नुसार शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तदनुषंगाने वित्त विभागाने दिलेल्या विहित नमुन्यात आयुक्त (शिक्षण) यांचेकडून अनुदानास पात्र घोषित करण्यासाठी प्राप्त झालेले प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांचे प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू पात्र शाळांना अनुदान वितरीत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१), (२) व (३) मुंबई व कोल्हापूर विभागातील उच्च माध्यमिक शाळांना शासन निर्णय दिनांक २४/०२/२०२१ अन्वये २० टक्के अनुदानास पात्र घोषित करण्यात आले आहे. सदर उच्च माध्यमिक शाळांना शासन निर्णय दिनांक १८/०८/२०२१ अन्वये वेतन अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

तसेच कायम शब्द वगळलेल्या खाजगी विनाअनुदानित व विनाअनुदानित अघोषित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा, तुकड्या, अतिरिक्त शाखा यांना अनुदानास पात्र घोषित करण्याबाबतचा प्रस्ताव आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून शासनास प्राप्त झाला असून, सदर प्रस्तावांची शासन स्तरावर तपासणी करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कल्याण तालुक्यातील १४ गावांमधील केमिकल कंपन्यामुळे
पर्यावरणाचे प्रदूषण होत असल्याबाबत**

(३७) * १२९२८ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय पर्यावरण व वातावरणीय बदल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कल्याण ग्रामीण भागातील १४ गावांमध्ये मागील काही वर्षांपासून बेकायदेशीरपणे केमिकल उद्योग सुरु असून रात्रीच्या वेळेस नागाव, भंडार्ली आदी गावांमध्ये रसायनमिश्रित केमिकल माळरानावर टाकण्याचे तसेच जाळण्याचे प्रकार वाढीस लागले असून सदरहू केमिकल माफियांकडून गावातून वाहणाऱ्या उत्तरशिव नदीपात्रात केमिकल सोडले जात असल्याने नदीपात्रातील जलचर संपुष्टात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, गावातील आजूबाजूच्या जमिनीही नापीक झाल्या असून सदरहू कंपनीच्या केमिकलमुळे पर्यावरणाची गंभीर समस्या निर्माण झाल्यामुळे सदरहू केमिकल कंपनीवर कारवाई करण्यात यावी, याकरीता येथील नागरिकांनी तसेच लोकप्रतिनिधींनी मागील २ वर्षांपासून महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण महामंडळ, मा.पालकमंत्री, ठाणे जिल्हा आदींकडे लेखी निवेदनाद्वारे केलेल्या तक्रारीबाबत कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू १४ गावांमधील वाढते प्रदूषण लक्षात घेता ठाणे जिल्हापरिषदेचे सदस्य श्री.रमेश पाटील यांनी मागील २ वर्षांपासून सदर ठिकाणी पोलीस चौकी उभारण्याची मागणी मा.पर्यावरणमंत्री, मा.पालकमंत्री, ठाणे जिल्हा तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण महामंडळ आदींकडे केली असतानाही याकडे शासनाचे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष होऊन आजमितीस सदरहू मागणी मान्य झाली नसल्यामुळे केमिकल माफिया याचा गैरफायदा घेत असल्याचे दिसून येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू केमिकल कंपनीतून होत असलेल्या प्रदूषणावर नियंत्रण ठेवण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आदित्य ठाकरे : (१) हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) हे खरे नाही. तथापि, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून विनासंमतीपत्र व विनाप्रक्रिया औद्योगिक सांडपाणी निर्माण करणाऱ्या एकूण ७ दोषी उद्योगांना बंद करण्याचे आदेश दिनांक ३० ऑगस्ट, २०२१ व दिनांक ०६ सप्टेंबर, २०२१ रोजी देण्यात आले असून, सदर उद्योगांचा विद्युत पुरवठा खंडीत करण्यात आला असून सद्यःस्थितीत उद्योग बंद आहेत.

(५) लागू नाही.

अमरावती विभागातील उपसंचालक, शिक्षणाधिकारी व वेतन अधीक्षक कार्यालयामधील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(३८) * १२६६१ श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती विभागातील उपसंचालक, शिक्षणाधिकारी व वेतन अधीक्षक कार्यालयामध्ये कर्मचारी कमी असल्यामुळे कार्यालयीन कामकाजात दिरंगाई होत असल्याने सदर पदे भरण्याबाबत कोणतीच कार्यवाही झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार अमरावती विभागातील उपसंचालक, शिक्षणाधिकारी व वेतन अधीक्षक कार्यालयामधील पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) हे खरे नाही.

(२) अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची काही पदे रिक्त असून, सदर रिक्त पदे भरण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील रात्रशाळा पूर्ववत सुरू करणेबाबत

(३९) * १२६०७ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील रात्रशाळा पूर्ववत सुरू होण्यासाठी पूर्वीच्या सर्व शिक्षकांना पुन्हा सेवेत घेवून सदरहू शाळांना सशक्त करण्याबाबत धोरण ठरविण्यासाठी समिती स्थापन करण्याची घोषणा मा.शालेय शिक्षण राज्यमंत्री महोदयांनी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू समितीच्या कामकाजाची सद्यःस्थिती काय आहे, तसेच याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड : (१) होय.

(२) शासन निर्णय १७/०१/२०२२ अन्वये मा.मंत्री, शालेय शिक्षण यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कांदिवली (प.) येथील मल्टी स्पेशालिटी रुग्णालयाच्या

तळमजल्यावरील 'आर' विभागाचे शिधावाटप

कार्यालय रिक्त करण्याबाबत

(४०) * १३३०४ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्री कांदिवली हितवर्धक मंडळ इमारत, स्वामी विवेकानंद मार्ग, कांदिवली

(प) येथील अतिदक्षता कक्ष, डायलिसिस केंद्र आणि इतर अत्याधुनिक वैद्यकीय सोयी-सुविधांनी युक्त असलेले मल्टी स्पेशालिटी रुग्णालय नागरिकांच्या सेवेसाठी सद्यःस्थितीत कार्यरत असून इमारतीतील तळ मजला सन १९६६ मध्ये शासनाच्या विनंतीवरून शिधावाटप कार्यालयासाठी ५ वर्षाकरीता भाड्याने देण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ५ वर्षाची मुदत संपल्यानंतर देखील शिधावाटप कार्यालयाने तळ मजल्याचा ताबा सोडला नसल्याने सदरहू संस्थेने याबाबत स्मॉल कॉज कोर्ट, वांद्रे येथे दाखल केलेल्या याचिकेवर न्यायालयाने संबंधित शिधावाटप

कार्यालयास त्यांचे कार्यालय तीन महिन्यांच्या आत रिक्त करण्याचे आदेश दिनांक १४/०९/२००५ रोजी दिले असतानाही आजमितीपर्यंत शिधावाटप कार्यालयाची जागा रिक्त करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रुग्णालयातील जागेच्या कमतरतेमुळे रुग्णांची होत असलेली गैरसोय टाळण्यासाठी मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार सदरहू जागेवरील 'आर' विभागाचे शिधावाटप कार्यालय रिक्त करण्याची विनंती स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ६ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाव्दारे मा.अन्न, नागरी पुरवठा मंत्री व पालकमंत्री, मुंबई उपनगर महोदयांकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मागणीच्या अनुषंगाने सदरहू रुग्णालयाच्या तळमजल्यावरील 'आर' विभागाचे शिधावाटप कार्यालय रिक्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.छगन भुजबळ : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) कांदिवली हितवर्धक मंडळाने मा.लघुवाद न्यायालय वांद्रे येथे दाखल केलेल्या (REA Suit No.२०६/ ५०९ of १९९६) दाव्याचा निकाल दिनांक १४/०९/२००५ रोजी लागून जागेचा ताबा ३ महिन्यांच्या आत वादीस देण्याचे आदेशित करण्यात आले. सदर आदेशाविरुद्ध परिमंडळ कार्यालयामार्फत मा.लघुवाद न्यायालयात अपील दाखल करण्यात आले. सदर मा.लघुवाद न्यायालयाच्या दिनांक १३/०८/२००९ रोजीच्या निर्णयान्वये पूर्वीच्या दिनांक १४/०९/२००५ रोजीचे न्यायालयीन आदेश कायम ठेवण्यात आले. मा.लघुवाद न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे शासनामार्फत अपील (CRA No.७२०/२००९) दाखल करण्यात आले होते. त्यानुसार सन २०१० मध्ये मा.उच्च न्यायालयाने लघुवाद न्यायालयाच्या निर्णयास स्थगिती दिली आहे. आजपर्यंत स्थगिती असून त्यामुळे सदरची जागा रिक्त करण्यात आलेली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर येथील टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्स विद्यार्थ्यांना
पदवी प्रमाणपत्र देण्याबाबत**

(४१) * १३०६३ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्समध्ये सन २०१६-२०२० पर्यंत शिकणाऱ्या काही विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळाली नसल्याचे कारण देवून सदरहू संस्थेने मागील पाच वर्षात सुमारे १५० विद्यार्थ्यांना पदवी व इतर प्रमाणपत्रे दिली नसल्याचे दिनांक ११/१२/२०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होवू नये याकरीता विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्रांचे वाटप करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.उदय सामंत : (१) हे खरे नाही.

टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ ऑफ सोशल सायन्स ही संस्था राज्य शासनाच्या अधिनस्त कार्यरत नसून, शिष्यवृत्ती अर्ज प्रलंबित असण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(२) विद्यार्थी हिताच्यादृष्टीने संबंधित संस्थेस विद्यार्थ्यांचे पदवी प्रमाणपत्रांचे वाटप प्रलंबित असल्यास विद्यार्थ्यांना तात्काळ उपलब्ध करून देणेबाबत संबंधित संस्थेस कळविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री.राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.